

Samrådsredogörelse – Ombyggnation av ledning ÄL82 S6 vid Rudan och Griskurvan

ny koncession för luftledning i Huddinge och Haninge kommuner, Stockholms län

Projektorganisation:

Vattenfall Eldistribution AB
www.vattenfalleldistribution.se

Telefonväxel: 08-739 50 00
Org.nr: 556417-0800
Projektledare:
Tillstånd och rättigheter:
Projektplanering mellan:

Samrådsredogörelse

Sweco Energy AB
Box 214
701 44 Örebro
www.sweco.se

Uppdragsledare
Samrådsredogörelse
Granskning

Foton, illustrationer och kartor: Sweco Energy AB

INNEHÅLL

1	INLEDNING.....	4
1.1	Genomförda samrådsaktiviteter.....	4
2	MYNDIGHETER.....	6
2.1	Länsstyrelse och kommuner.....	6
2.1.1	Länsstyrelsen i Stockholms läns synpunkter.....	6
2.1.2	Berörda kommuners synpunkter.....	8
2.2	Övriga myndigheter och verksamhetsutövare.....	13
3	Enskilt berörda.....	14

BILAGOR:

Bilaga 1. Samrådsunderlag undersökningssamråd

Bilaga 2. Länsstyrelsen i Stockholms läns synpunkter

Bilaga 3. Berörda kommuners synpunkter

Bilaga 4. Övriga myndigheters och verksamhetsutövares synpunkter

Bilaga 5. Inbjudan till skriftligt samråd

1 INLEDNING

Vattenfall Eldistribution AB (Sökanden) avser att ansöka om nätkoncession för linje (tillstånd) för ombyggnation av befintlig 70 kV (nominell spänning) luftledning ÄL82 S6. Ledningen sträcker sig mellan transformatorstationerna ÄT825 Jordbro och ÄT55 Lissma i Haninge- och Huddinge kommuner, Stockholms län. Ombyggnationerna omfattar två kortare avsnitt av befintlig ledning, vid *Rudan* och *Griskurvan*. Att ledningen behöver byggas om vid dessa två platser beror på Trafikverkets vägprojekt *Tvärförbindelse Södertörn* som berör sträckan mellan Jordbro och Flemingsberg. Vägprojektet omfattar breddning av befintlig länsväg 259 samt anläggande av väg i ny sträckning. På ett antal platser berör de nya vägplanerna Sökandens befintliga regionnätsledningar. Två sådana platser utgör Rudan och Griskurvan där luftledning ÄL82 S6 både korsar och sträcker sig parallellt med länsvägen. Därför behöver ÄL82 S6 anpassas till de nya vägplanerna vilket innebär att ledningen behöver flyttas vid dessa två passager.

Avsnitten vid Rudan och Griskurvan planeras att byggas om till 130 kV- utförande, inför en framtida spänningshöjning av hela ledningen till 130 kV. I väntan på att detta blir aktuellt för hela ledningssträckan mellan Jordbro och Lissma kommer ledningens driftspänning fortsättningsvis motsvara 70 kV. Att enbart dessa avsnitt omfattas av genomfört undersökningssamråd är knutet till genomförandet av *Tvärförbindelse Södertörn* vars tidplan ligger före Sökandens tidplan för ombyggnation av hela ledningssträckan.

Inom ramen för en tillståndsansökan ska ett undersökningssamråd genomföras enligt 6 kap. 23–25 §§ miljöbalken med syftet att utreda om verksamheten kan antas medföra betydande miljöpåverkan (BMP) samt samråda om miljökonsekvensbeskrivningens (MKB) innehåll och utformning.

Denna handling utgör en redogörelse för hur undersökningssamrådet har genomförts inklusive sammanfattningar av de yttranden som har inkommit under samrådsprocessen samt hur Sökanden beaktat dessa. Undersökningssamrådets samrådsunderlag bifogas i bilaga 1. Samtliga yttranden som inkommit under samrådsprocessen biläggs även i sin helhet i bilaga 2–4.

Baserat på de skäl som redovisas i projektets samrådsunderlag och inkomna synpunkter under samrådsprocessen är Sökandens bedömning att verksamheten sammantaget *inte* medför BMP.

1.1 Genomförda samrådsaktiviteter

I tabell 1 redovisas de samrådsaktiviteter som genomförts inom ramen för föreliggande samrådsprocess. Officiellt avslutades samrådsprocessen 2019-12-20, dock begärde och beviljades Huddinge kommun förlängd svarstid t.om. 2020-01-31.

I yttrande från Huddinge kommun rekommenderades Sökanden att samråda med Huddinge jakt&viltvårdsförening som bedriver i jakt i området vid Griskurvan. Samrådet kompletterades även med ett yttrande från jaktlaget vilket redovisas i bilaga 4.

Tabell 1. Lista över genomförda samrådsaktiviteter i kronologisk ordning.

Datum	Aktivitet
2019-11-18	Inbjudan till skriftligt samråd skickas per e-post till Länsstyrelsen i Stockholms län, kommuner, Försvarmakten, Trafikverket och Skanova.
2019-11-18	Samrådsunderlag inkl. bilagor läggs upp på Sökandens hemsida, vars adress hänvisas till i samrådsinbjudan till enskilt berörda.
2019-11-19	Inbjudan till skriftligt samråd skickas per brev till enskilt berörda.
2019-12-20	Undersökningssamrådet avslutas.

2021-06-18

2021-102417-0001

2 MYNDIGHETER

2.1 Länsstyrelse och kommuner

2.1.1 Länsstyrelsen i Stockholms läns synpunkter

Skriftligt yttrande från Länsstyrelsen i Stockholms län inkom 2019-12-19. I bilaga 2 redovisas yttrandet i sin helhet.

Tabell 2. Sammanfattning av inkomna synpunkter från Länsstyrelsen i Stockholms län samt Sökandens bemötanden av dessa.

Länsstyrelsen i Stockholms läns synpunkter	Kommentarer
<p><u>Fornlämningar</u></p> <p><i>En arkeologisk utredning kommer att krävas för de delar av ombyggnationen där ny mark kommer att tas i anspråk och som tidigare inte varit föremål för en arkeologisk utredning. I närområdet finns sedan tidigare kända fornlämningar vilket är indikation på att det kan finnas fler.</i></p> <p><i>Det krävs tillstånd enl. 2 kap. 10 § kulturmiljölagen för markarbeten inom och i anslutning till fornlämningar. I närområdet finns två registrerade fornlämningar RAÄ-nr Österhaninge 239:1 och Österhaninge 834 (boplatser). Boplatserna är inte avgränsade, vilket innebär att boplatserna kan vara större än den registrerade markeringen på kartan och därmed bli påverkade av ombyggnationen. Ett tillstånd kan bli förenat med krav på arkeologiska åtgärder, till exempel i form av en arkeologisk förundersökning i avgränsande syfte.</i></p> <p><i>I nära anslutning till ombyggnationen finns fornlämning RAÄ- nr Huddinge 572 (boplats). Åtgärderna inom området innebär att det krävs tillstånd enl. 2 kap 10 § kulturmiljölagen. Tillståndet kan bli förenat med arkeologiska åtgärder, till exempel i form av en arkeologisk förundersökning i avgränsande syfte.</i></p>	<p>Sökanden noterar Länsstyrelsens synpunkter.</p> <p>Tillstånd kommer att sökas för de lämningar som verksamheten kommer att beröra. Sökanden är medveten om att, inom ramen för <i>Tvärförbindelse Södertörn</i>, har Trafikverket genomfört en arkeologisk utredning etapp 1 och 2 av vägområdet.¹ Denna omfattar bl.a. lämning Österhaninge 239:1 och enligt Fornsök verkar stora delar av denna utredning omfatta den del av Sökandens ledning som behöver byggas om.</p>
<p><u>Markföroreningar</u></p> <p><i>Länsstyrelsen anser att Vattenfall i kommande skede i tillståndsprocessen behöver redogöra för om de kreosotimpregnerade stolparna och eventuella rustbäddar gett upphov till en föroreningssituation och om så är fallet även redogöra för om denna utgör risk för människors</i></p>	<p>Sökanden ämnar att, i samråd med tillsynsmyndigheten, vidare utreda huruvida befintlig ledning gett upphov till en</p>

¹ Societas Archaeologica Upsaliensis, SAU rapport 2017:18, Tvärförbindelse Södertörn Gladö kvarn – Jordbro trafikplats

<p><i>hälsa. Länsstyrelsen är i allmänhet av den meningen att det vid utbyte av gamla kreosotimpregnerade stolpar och ev. rustbäddar är lämpligt att undersöka om dessa gett upphov till en föroreningsituation samt om riskreducerande åtgärd är nödvändig. Enbart en okulär besiktning av jord är inte tillräcklig. Om markarbeten ska utföras ska det finnas en plan för hur eventuella föroreningar tas om hand. Om föroreningar påträffas vid markarbeten eller liknande, ska tillsynsmyndigheten kontaktas. Ev. utredningar och åtgärder ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten.</i></p> <p><i>Delar av linjedragningen (Rudan och västerut) går längs ett industriområde och det kan inte uteslutas att det kan finnas förorenade områden som Länsstyrelsen inte har kännedom om vilket behöver undersökas.</i></p> <p><i>Länsstyrelsen vill även upplysa sökande om att det finns ett förorenat objekt längs nuvarande linjedragning. Området utgör en skjutbana.</i></p> <p><u>Naturvärden</u> <i>Föreslagna ledningsdragningar bedöms påverka område som omfattas av naturreservat och riksintresse för friluftsliv. Inom ledningsdragningarna finns skogliga naturvärden (nyckelbiotoper m.m.) och skyddade växt- och djurarter. Samtliga av dessa aspekter behöver behandlas i kommande MKB.</i></p>	<p>föroreningsituation. Sökanden gör bedömningen att en provtagningsplan, i lämplig omfattning och utformning, kommer att behöva utredas och tas fram.</p> <p>Sökanden noterar informationen.</p> <p>Via Länsstyrelsens EBH-stöd har Sökanden undersökt lokaliseringen av detta objekt. Objektet är lokaliserat norr om Griskurvan och bedöms ej beröras av Sökandens verksamhet.</p> <p>Sökanden noterar synpunkten och kommer att följa upp ledningarnas sträckningar i förhållande till naturvärden i berörda områden.</p>
--	---

2.1.2 Berörda kommuners synpunkter

Skriftligt yttrande från Haninge kommun inkom 2019-12-12.

Huddinge kommun inkom 2020-01-31 med två skriftliga yttranden, ett från kommunstyrelsen och ett tjänsteutlåtande från miljö- och bygglovsförvaltningen. I tjänsteutlåtandet återfinns synpunkter från olika avdelningar på Huddinge kommun, med delvis skilda uppfattningar om projektets påverkan på närmiljön.

I bilaga 3 redovisas inkomna yttranden i sin helhet.

Tabell 3. Sammanfattning av inkomna synpunkter från berörda kommuner samt Sökandens bemötanden.

Synpunkter Haninge kommun	Kommentarer
<i>Kommunstyrelseförvaltningen förutsätter att förslaget om en luftledning inte ska försvåra en senare markförläggning av ledningarna, i annat fall behöver aspekt belysas närmare av sökanden.</i>	<p>I samrådsunderlaget har Sökanden redogjort varför sträckningsförslagen är utformade som luftledning och varför markkabel ej förordas. Till detta vill Sökanden tillägga följande:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Generellt är det betydligt svårare att lokalisera kabelfel vilket medför lång reparationstid (dagar/veckor) jämfört med luftledningar (<24 h) 2. Ju mer kabel som anläggs i regionnätet desto större risk för att tekniska fel uppstår. 3. Anläggande av markkablarna vid Rudan och Griskurvan kommer att medföra ett stort behov av sprängning och därmed uppstår irreversibla skador på miljön i området.

<p><i>Inom utredningsområdet Jordbro-Lissma skulle befintliga luftledningar kunna samordnas med vägprojektet och markförläggas inom dess planerade vägområde. På så sätt skulle både området av riksintresse för friluftsliv och den regionala gång- och cykelvägens upplevelsevärden kunna utvecklas, vilket är av betydelse för stadsutvecklingen i Handen och regionen. Marken skulle kunna användas effektivare ur samhällsutvecklingssynpunkt, eftersom luftledningar inte uppfattas vara estetiskt tilltalande och också har bredare skyddsavstånd att beakta i samhällsplaneringen.</i></p>	<p>Sökanden samråder om ombyggnation av luftledningar vid Rudan och Griskurvan. Ombyggnation av hela ledningen mellan Jordbro och Lissma är i dagsläget inte aktuellt.</p>
<p><i>Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar att sträckningsförslag 1, med en breddning av befintlig ledningsgata, ger minst intrång på naturmiljö, naturvärden och markanspråk och är därför att föredra framför sträckningsförslag 2, som är en luftledning i ny sträckning.</i></p>	<p>Sökanden noterar informationen.</p>
<p><i>Sökanden anger ett antal hänsynsåtgärder som de avser att beakta. Befintlig död ved i sträckningsförslagen ska flyttas in i den nya ledningsgatan och bevaras i området, de träd som avverkas i området tas ned och placeras i området för att öka mängden död ved. Kommunstyrelseförvaltningen är positiv till dessa förslag och föreslår att dessa åtgärder också skulle kunna vidtas på lämpliga platser i den befintliga ledningsgatan utanför projektområdet.</i></p>	<p>Sökanden noterar informationen.</p>
<p><i>Kommunstyrelseförvaltningen delar också sökandens uppfattning om att detta ledningsprojekt, vad avser berörda delar inom Haninge kommun, inte kan antas innebära betydande miljöpåverkan (BMP).</i></p>	<p>Sökanden noterar informationen. Länsstyrelsen utgör beslutande myndighet i frågan om verksamheten kan antas medföra BMP.</p>
<p><i>Sökanden har noterat att denna behöver söka dispens och tillstånd för att genomföra åtgärder inom Rudans naturreservat. Detta medför även en dialog om behovet av kompensationsåtgärder. Sådana tillstånd söks hos Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund, som är tillsynsmyndighet för naturreservatet.</i></p>	<p>Sökanden noterar informationen. I och med att ombyggnationen av ledningen är knuten till vägprojekt <i>Tvärförbindelse Södertörn</i> kommer Sökanden att utreda behovet av kompensationsåtgärder i dialog med Trafikverket.</p>
<p><i>För de delar av befintlig ledning som berörs av ombyggnationerna avser sökanden att teckna</i></p>	<p>Sökanden kommer att ha en fortsatt dialog med</p>

markupplåtelseavtal med berörda fastighetsägare gällande rätten att bygga och bibehålla ledningarna. Haninge kommun berörs av detta som markägare. Haninge kommun önskar få medverka i det fortsatta arbetet.

Synpunkter Huddinge kommun, Kommunstyrelsen

När det gäller sträckningsalternativen delar kommunen Vattenfall Eldistribution AB:s bedömning att sträckningsalternativ 1 är att föredra. Dock medför ombyggnationen lokal påverkan på naturvärdena och hänsyn måste tas till dessa vid ett genomförande. Bägge sträckningsalternativen är förlagda så att de kan påverka fornminnen som är noterade inom området.

Delar av området är både ett naturreservat och innebär intrång i en nyckelbiotop. De båda nya sträckningsförslagen av kraftledningen vid Griskurvan innebär ett intrång i bevarandeområde och enligt 3 kap. 3 § miljöbalken utpekat ekologiskt särskilt känsligt område (ESKO) i kommunens översiktsplan (ÖP 2030). Intrång sker i en registrerad nyckelbiotop som är en barrskog om ca 2,2 ha. Området har bedömts till naturvärdesklass 2, det vill säga högt naturvärde.

Kommunen menar att även en redovisning av uppförandeskedet, det vill säga redovisning av upplagsområden, tillfartsvägen och byggvägar, snarare än en beskrivning av tillvägagångssättet, kan behövas.

kommunen angående tecknande av markupplåtelseavtal.

Kommentarer

Sökanden noterar informationen.

Sökanden noterar informationen.

Sökanden noterar informationen. Nya stolpar kommer i första hand att bergförankras vilket huvudsakligen utförs med hjälp av helikopter. Användande av mindre grävmaskiner kan bli aktuella. Det definitiva behovet av tillfartsvägar, upplagsområden eller byggvägar utreds vid en kommande detaljprojektering av verksamheten. Den tekniska bedömning som Sökanden, i nuläget, gör är att det inte finns något behov av sådana markanspråk till eller i närheten av Griskurvans stolplatser.

Befintlig död ved ska bevaras men även de träd som behöver avverkas placeras ut för att öka mängden död ved. Det bör även utredas hur man kan jobba med ekologisk kompensation samt att minimera markskador så långt som möjligt vid genomförandet. Det behöver också säkerställas att entreprenören tar del av de villkor som ställs vid eventuellt utförande.

Den största delen av ledningssträckan ligger på kommunal fastighet. Denna fastighet är utarrenderad och ändamålet är jakt. Kommunen förutsätter att Vattenfall Eldistribution AB tar kontakt med arrendatorn under planeringen såväl som inför genomförandet.

Skulle ett, mot förmodan, behov av byggvägar ändå uppkomma kommer Sökanden att anpassa sträckningen för att minimera påverkan på områdets naturvärden. Eftersom berört område vid Griskurvan, till stora delar, har inventerats finns goda förutsättningar för att anpassa sträckning med hänsyn till områdets natur- och kulturvärden. 12:6 samråd enl. miljöbalken med Länsstyrelsen kommer även att utföras om behov av byggväg uppstår. För stolplats inom naturreservat kan även ett ev. behov av byggväg omfattas av dispens från reservatets föreskrifter.

Sökanden kommer att upprätta en miljöåtgärdsplan för att åtaganden kopplade till denna koncessionsprocess efterlevs av entreprenörer. I och med att ombyggnationen av ledningen är knuten till vägprojekt *Tvärförbindelse Södertörn* kommer Sökanden att utreda behovet av kompensationsåtgärder i dialog med Trafikverket.

Sökanden har tagit kontakt med kommunen och utfört kompletterande samråd med jakt-arrendator i området.

Huddinge kommun, miljö- och bygglovsförvaltningen	Kommentarer
<p><i>Av de två sträckningsförslagen av kraftledningen längs Griskurvan instämmer miljö- och bygglovsförvaltningen med avsändaren om bedömningen att sträckning 1 innebär minst påverkan på naturvärdena. Alternativ 1 innebär ett mindre ingrepp i naturmiljön eftersom den i större del ansluter till den befintliga ledningsgatan. Förvaltningens bedömning är dock att förordad sträckning medför lokal påverkan på naturvärdena. Förvaltningen anser att åtgärden är genomförbar förutsatt att hänsyn tas till naturvärdena.</i></p> <p><i>Huddinge kommuns miljötillsynsavdelningen bedömer att ingreppet i nyckelbiotopen är relativt litet och att åtgärden inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Åtgärden berör inte strandskyddat område och endast i liten omfattning reservatet. Ledningsdragningen sker i anslutning till en större väg som därför redan är påverkat och riksintresset för friluftslivet bedöms heller inte påverkas av detta skäl. Även om skyddade arter finns i området anser inte miljötillsyns-avdelningen att deras bevarandestatus hotas vilket också är ett skäl att inte anta att åtgärden medför betydande miljöpåverkan. Att arter som är skyddade enligt 6, 8 eller 9 § artskyddsförordningen påverkas är i sig inte ett skäl att anta betydande miljöpåverkan. Åtgärden innebär inga risker för människors hälsa. Den påverkan som riskeras för kulturmiljön bedöms kunna hanteras genom de föreslagna försiktighetsmått.</i></p> <p><i>Huddinge kommuns Natur- och klimatavdelning bedömer att förordad sträckning av kraftledningen medför betydande miljöpåverkan. Anledningen är att området som berörs delvis har skyddsstatus då det både är ett naturreservat och att det innebär intrång i en nyckbiotop.</i></p> <p><i>För genomförande kommer Vattenfall Eldistribution AB förmodligen att behöva ledningsrätt där Huddinge kommun är markägare. De ekonomiska konsekvenserna är beroende av vilken av de alternativa sträckningarna som slutligen väljs. För kommunens del handlar det inte så mycket om kostnader utan snarare en ersättning för det intrång som den nya ledningssträckningen gör på kommunens fastighet.</i></p>	<p>Sökanden noterar informationen.</p> <p>Sökanden noterar informationen. Länsstyrelsen utgör beslutande myndighet i frågan om verksamheten kan antas medföra BMP.</p> <p>Sökanden noterar informationen. Länsstyrelsen utgör beslutande myndighet i frågan om verksamheten kan antas medföra BMP.</p> <p>Sökanden kommer att behöva teckna markupplåtelseavtal eller ledningsrätt med Huddinge kommun. Sökanden noterar kommunens inställning.</p>

2.2 Övriga myndigheter och verksamhetsutövare

Samråd har även skett med Försvarmakten, Trafikverket och Skanova AB. Inkomna yttranden återfinns i bilaga 4.

Tabell 4. Sammanfattning av inkomna synpunkter från Försvarmakten, Trafikverket och Skanova AB samt Sökandens bemötanden.

Samrådspart	Synpunkter	Kommentarer
Försvarmakten	<p>Försvarmakten har inget att erinra i ärendet.</p> <p>Flyghinderdata gällande höjd och placering ska lämnas in till LFV.</p>	<p>Sökanden noterar detta och kommer att kontakta LFV när stolpplaceringen är beslutad.</p>
Trafikverket	<p><i>Vid Rudan och Griskurvan där anpassningar av befintlig luftledning erfordras, redovisas två alternativ. Projekt Tvärförbindelse Södertörns (Trafikverket, anm. Sweco) åsikt är att det alternativ med minst förändring av luftledningsläge relativt befintligt läge som ger minst miljöpåverkan och kostnader är att föredra. Projekt Tvärförbindelse Södertörn har en pågående väl fungerande dialog med Vattenfall Regionnät i denna fråga.</i></p>	<p>Sökanden noterar informationen och det indirekta förordandet av Sökandens huvudalternativ.</p>
Skanova AB	<p><i>Telia Elskyddsärenden (Skanova, anm. Sweco) har inga speciella synpunkter på samrådet avseende kraftledning ÄL82 S6.</i></p> <p><i>Kontroll av telekablars lägen och kabelanvisning beställs via www.ledningskollen.se. Se även Telestörningsnämndens meddelande nr 21 (Avstånd mellan högspänningsledning och lågspännings-, teleanläggningar mm)</i></p> <p><i>Telia önskar så långt som möjligt behålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge för att undvika olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flyttning.</i></p>	<p>Sökanden noterar detta.</p> <p>Kontroll av telekablars lägen genomförs i samband med framtida detaljprojektering av ledningens sträckning och utformning.</p> <p>Sökanden noterar synpunkten.</p>

	<p><i>Tvingas Telia vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda fiber- och kopparkablar eller anläggning för att möjliggöra exploatering förutsätter Telia att den part som initierar åtgärden även bekostar den.</i></p> <p><i>Telia förbehåller sig rätten att i god tid innan driftsättningstillstånd ges, utföra markpotentialmätningar för i driftsättande kraftledning berörda ställverk och telestationsområden.</i></p>	<p>Sökanden noterar synpunkten.</p>
<p>██████████, Ordförande i Huddinge jakt&viltvårdsför ening</p>	<p><i>Vi har tittat på samrådsunderlaget och har inga invändningar.</i></p>	<p>Sökanden noterar informationen.</p>

3 ENSKILT BERÖRDA

Inbjudan till skriftligt samråd skickades per brev (se bilaga 5) 2019-11-19 till samtliga lagfarna fastighetsägare och rättighetsinnehavare längs ledningssträckningen. Samrådskretsen utgick från ett avstånd om 100 meter från ledningen men omfattade även fastighetsägare på ett större avstånd än så. Framförallt vid platser med bostadshus i öppen terräng med utsikt mot ledningen.

I samrådsbrevet informerades om möjligheterna att ta del av det samrådsunderlag som Sökanden lagt upp på sin hemsida. Möjligheten att få samrådsunderlaget utskickat till sig per post har även funnits. Fastighetsägarna ombads att föra information om denna samrådsprocess vidare till ev. hyresgäster, arrendatorer eller andra nyttjanderättsinnehavare.

Inga synpunkter inkom från enskilt berörda.